

## Jegyezzünk!

Mire e sorok megjelennek, már három hét eltelt a magyar hadikölcsön jegyzésének megkezdésétől. Eddig 97 kor. 10 fillérért lehetett venni, illetve jegyezni a százkoronás hadikölcsön kötvényeket, október 31-e óta 97 kor. 40 fillér a jegyzési árfolyam, de erre is már alig két hét van.

A magyar állam oly előzékenyek, oly hálásnak mutatkozik azokkal szemben, akik neki kölcsönt adnak, hogy szinte önmaga ellen való vétket követ el az, aki e hadikölcsönben nem vesz részt. Hat százalékos kamatozást ma nem biztosít semmiféle intézet sem, de ha valamiféle vállalkozás nyújt is talán ilyen jövedelmet, ilyen vállalkozás sohasem biztos, legalább is nem olyan biztos, mint a magyar állam, mint adós.

A most folyó világháború annyira más tanulság között azzal a tanulsággal is szolgált, hogy milyen nagy jelentőségük van az értékpapiroknak különösen az állampapiroknak államkriszisek esetében. Mert ez a világháború egész Európa krízise és természetesen a háborúban résztvevő egyes államok krízise is.

Franciaország már nem bírja emberanyagával, de hogy eddig bírta, sőt hogy tovább is viseli a világháború terveit, azt egyszerűen felhalmozott tőkéinek köszönheti. A békeidők nemzetgazdasági fejtegetései számtalanszor rámutattak arra, hogy a franciák mennyire felfogták az állampapírok értékét és hogy a francia állampolgárok ilyen nagy percentje a francia állampapírokba fekteti pénzét. Franciaország anyagi erőssége éppen ebben állott. A franciák csakis azért győzték az orosz medve ellátását, és annak a nagy harcra való előkészítését, mert a francia tőke mindig szívesen és készségesen rendelkezésre állott az államnak.

A francia kistőkést mindig példaképpen állították más nemzet fiaira el és ha a mi népünk a béke idejében, dacára a sok bajnak és szenvedésnek, amit az egyoldalú agrikulturn berendezkedés révén okozott, nem is látta be az értékpapírokba, különösen az állampapírokba való be-

fektetés szükségét, a háboru ugylátszik — erre is megtanított bennünket.

Az első két hadikölcsön sikere legalább is ezt bizonyítja. Igaz, hogy az első hadikölcsönrel túlnyomóan sok volt a nagy jegyzés és kistőkések jegyzései elenyészőn csekély számban voltak képviselve, de a második hadikölcsönrel már érezhető volt az a hatás, amit a háboru ebben az irányban előidézett. Sok kistőkés jegyzett már a hadikölcsönre, olyanok, akik az első jegyzéstől távolmaradtak, ha nem egyébrt, de azért is, mert nem voltak tisztában a hadikölcsön jelentőségével és lényegével.

A harmadik hadikölcsönnek e tekintetben még jobban kell sikerülnie. Ma már nem lehet az országban olyan ember, aki nem látna be a hadikölcsönre való jegyzés értékét. Mindannyian tudjuk, hogy a hadikölcsön majdnem annyit ér, mint a takarékbetét, sőt bizonyos tekintetben többet is ér. Majdnem annyit ér, mint a takarékbetét azért, mert háromnegyed rész erejéig bármikor nibilizálható, de többet is ér bizonyos tekintetben, mert a jövedelmezősége jóval nagyobb.

A hadikölcsön jegyzésére még tíz napunk van. Mindenkinek, aki még nem jegyzett, hazafias kötelessége adóját leróni a haza oltárán, segíteni, támogatni az államot, mely valóságos védőszárnyai alá vett mindnyájunkat, akik élünk, vagyunkunkat, családjunkat, életünket, szabadságunkat, mindent, ami védelemre szorul. Magunkat támogatjuk, magunkat védjük akkor, amikor a hadikölcsönre jegyezzünk. Ami a falban az összetartó malter, az a hadikölcsön a háborúban. Ez a pénz teszi lehetővé, hogy hadseregünk valóban ércfalként álljon ott, ahol hazánk és mindnyájunk védelmére szükséges.

Segíts magadon és lsten is megsegít, mondja a magyar közmondás, amely semmire sem illt annyira, mint éppen a hadikölcsönre. Magunkon segítünk az államnak adott kölcsönrel és ha segítünk magunkon, az lsten sem fog elhagyni bennünket.

**Minden magyar ember  
jegyezzen hadikölcsönt.**

## Románia nem lesz a kozákok országutja.

**Bessarabia csatoltassék az alduna! hatalomhoz — Hangok a központi hatalmak mellett.**

A Moldova egyik legutóbbi számából veszszük át az alábbi cikket, amely jellemző arra, hogy a román közvélemény főként az utóbbi idők eseményei alatt, milyen változatosan ment keresztül. Ez a közlemény, amely vaskos történelmi argumentumokkal kel ki az oroszok ellen, előhangja az aldunai hatalom mellettünk való állásfoglalásának.

Több mint 200 éve már, Nagy Péter cár Konstantinápoly elfoglalására készült. Nálunk Brancoveanu uralkodott. Lefordította magának az „Oroszország prognostikumát”, vagyis az oroszok híres-nevezetes kényurának, Alexejevics Péternek című könyvét. Ebben az állott, hogy az uralkodók ura Alexejevicsnek ígerte oda a kelet uralmát, tehát készülni kell a patriarchai székre, Konstantinápolynak elfoglalására.

Brancoveanu elolvasta a könyvet, aztán eldobta, mert nem akarta és nem hitte a könyv jóslatának megvalósulását.

Félt az oroszoktól s mondotta, az oroszok német ruhában is oroszok, stratégiájukról pedig azt mondotta, hogy poharakkal és pálinkával készül, ami sohase arathat diadalt. Nyugtalanítva a számtalan gondjaitól, zavarva az idők kaosztól, amit sehogy sem értett meg s félve az oroszoktól és törköktől, a német császárhoz fordult, mint olyanhoz, aki nem vágyott az ő országára.

Am az országban nem vala egység. Trónra vágyó bojárok nem akarták, hogy a családos Brancoveanu dinasztiát alapítson. Ezeknek „saját politikájuk” volt és hol a portánál, hol a cárnál vándoltak be uralkodójukat.

Az oroszokat akkor is megverték, úgy mint ma. Azt mondták az oroszok, hogy azért verettek meg, mert a románok nem adták meg az ígert segílyt. A gonosz bojárok árulással vándoltak meg Brancoveanút. Brancoveanu, a a judás elárulta a hitet, élelem nélkül hagyván Nagy Pétert, aki kiéhezve, legyőzve, megalázó békét kényszerült kötni.

Az első érintkezéstől kezdve az oroszok meghasonlást hoztak a románok közé s azon idő óta mindig voltak bojárok, akik eladták magukat a cárnak.

S a történelem ma megismétlődik. Ma is, mint akkor, azt követelik tőlünk, hogy egy szent hit nevében álljuk az oroszok mellé. Akkor az ősi egyház védelmére, ma azért, hogy Erdélyt foglaljuk el. És ha annak idején Cantacuzino Mihály és Tamás Nagy Péter miniszterétől, Galovchintól barátságos leveleket kaptak, amiktől ezek egyre hajlongtak a cár előtt, mennyivel inkább hódolnak II. Miklós cárnak ma élő nagy „hazafiaink”, bojárjaink!

Az idők hideg mérlegelőit, amaz embe-  
reket, akik azt hiszik, hogy a szavak és ábrándok elmulnak, csak a tények maradnak meg,

## Fischer Testvérek

UTÓDA

MŰSZAKI ÉS VILLAMOSSÁGI VÁLLALAT  
UJVIDÉK,

II. Rákóczi Ferenc-út 57. számból II. Rákóczi F. út 15 alá helyeztetett át.

Elvállal: Villany, légszesz, acetylen világítás, központi fűtés,

szellőztetés, vízvezeték, csatornázási berendezést.

Mіндеzen szakmábavágó javítások legolcsóbban eszközöltetnek.

TELEFON: 224.

TELEFON: 224.

ama honmentőket, akik azt akarják, hogy Románia igazi haza legyen és ne a muszka kőzaksapátok országúta: mindezeket csak úgy, mint akkor, egyre vádolják az orosz pénzen kitartott nagyvadász bojárak; a forma más, mert úgy tesznek, mintha a népek vádolnák be a jó hazafiakat, pedig az áruló izenet a cárnak szól, akinek a kegyeit éppen úgy lesik a mai ruszofilek, mint 200 év előtt, Cantacuzino és társai.

— S ha az ösök bűnét menteni látszik az akkori idők szörnyű állapotát, ugyanígy, hogy uralkodókat is elárulták az oroszoknak botorul bízva a cár fondor ígéréteiben, azt híven, hogy egy hasonlított hatalmas barátot szereznek az országának; ma az orosz táborba való szaladgálásnak nincs egyáltalán mentsége, hisz kétszer hasítottak el egy-egy részt hazánkból s ugyanannyiszor alázta meg rettetésen minket.

— A józan, becületlen román pirulva a multon és tanulva belőle, bosszúra gondoljon a multért s Bessarabiát követelve, törjön a muszka kancsuka letörésére.

## Hirdessen az

### „Ujvidéki Naplóban“

## Karácsony a harctéren.

Közeledik a második Karácsony, amely fiainkat a családi otthonról messze, a rideg lövészárkokba találja. Ünneplhetünk-e mi itthonlétű Karácsonyt anélkül, hogy gondolatunk, szeretetünk és ajándékunk feléjük, hozzájuk ne szállana?

És hadd tudják meg mentül előbb, hogy nekünk csak úgy lehet az idén ünnepünk Isten fiának a születése esteje, ha rájuk nézve is ünnepé tudjuk avatni szeretetünk adományával.

Mert attól, ha az ő szívük a miénkkel szeretetben összedobban; attól, ha lelkes, önfelelő hősieségük tüze a karácsonyi örömtüzekkel versenyt lobog; az a mi imádságunk érték az égbe, gondolatunk hozzájuk szállván gyöngéd megemlékezésel, elevenen érzik honvédő nagy munkájuk erkölcsi erejét és acélos karjuk, acélos szívük, acélos elszántságuk félelemmel borítja el ellenségeinket: attól rebben föl, ez jusson eszünkbe, az ő rettetlen lövészárkaikból, a fehér galamb, szájában az olajággal, meghozván a világnak az óhajtott, az áldott békét.

Ezért fordulunk a magyar közönséghez, mely buzgóbb mint bárki a világon, a nemzeti jótékonyaság oltára körüli áldozásban.

A honvédelmi miniszterium Hadsegélyező Hivatala és a Vörös-Kereszt Szereteadomány-osztálya együttesen fogják az idén a Szeretet és művét intézni. Mert az eddigi tapasztalás azt mutatta, hogy ily tömeges feladatot csak jól megkoncipiált egységes terv szerint lehet sikeresen megoldani. Hiszen nemcsak a magunk magyar gyermekeiről van a szó. Nagy karácsonyi testvériség lesz ez: a magyar, az osztrák, a német, a bolgár s a török, akik együttesen dolgoznak a világtragédia nagy végjátékján a Balkánon, mind bele vannak foglalva ebbe a magyar nemzeti Karácsony ünnepbe.

Ki nem akar ebben közülni részt venni? Jöjjen tehát mindenki: az is, akinek hőse ott küzd a soron, azért, mert ott van a hőse; az is, akinek nincs ott senkije, azért, mert nincsen ott hozzátartozója. És senki se legyen olyan önző, hogy ő a magánéan akarjon külön ajándékot küldeni. Tudjuk a tavalyi Karácsonyról és a háború egyéb tapasztalásából, hogy az ilyen küldemény más időben is nehezen jut céljához és későn, hát még a Karácsony ajándékos napjaiban, amikor a postaforgalom szászorosan meg van terhelve.

Az lesz a tökéletes karácsonyi öröm, ha mindenki, aki meghatóttan gondolharcosainkra, pénzbeli adományát címünkre küldi el. Mert így mindenki egyszerre, biztosan kapja a lehető legjobbat, a lehető leggyorsabban.

Nem gyulhat ki Karácsony estéjén anyyi láng a karácsonyfán és csillag a téli égbolton, mint a lány szív katonáinkért megdobban a hány kéz kinyújtódik szeretete adományával, a hány katonalélek megenyhül a gondolatban, hogy a magyar nemzet apraja, nagyja, szegénye és gazdagja összehordta filléreit, hogy a szent Karácsony fénye, üdve, dicsősége és

melegsége járja be a szívét annak is, aki az ajándékot veszi, azért is, aki küldi.

Budapest, 1915. október havában.

A Vörös-Kereszt Szereteadomány-osztály. vezetője:  
baró Károly Mór Lipót,  
főmegbízott.

A Hadsegélyező Hivatal vezetője:

Klochner Hermann,  
cs. és kir. altábornagy.

A katonák karácsonyi megajándékozására szánt mindennemű pénzküldemény a rendes utalvány-úrlapon a m. kir. postatakarékpénztárhoz (Budapest, V., Hold-utca) címzendő, de föltétlenül szükséges, hogy a szelvényre odairja a feladó a következő szavakat: „Karácsonyi szereteadományok 8880. számú számlájára.“

Kérjük az adakozókat, hogy a pénzküldésnek lehetőleg ezt a módját vegyék igénybe, de beküldhetőek az adományok a honvédelmi miniszterium Hadsegélyező Hivatalának (Budapest, Országház), vagy a Vörös-Kereszt Szereteadomány-osztályának (Budapest, Lipót-körút 1.), azonban minden esetben megjelölendő, hogy az összeg a katonák karácsonyára van szánva.

## A Hadsegélyező Bizottság gyűjtései.

A hazafias és humánus célok szolgálatában álló ujvidéki Hadsegélyező Bizottság, amely Matkovits Béla főispán vezetése mellett nagy buzgalmat fejt ki, serényen folytatja gyűjtéseit. Városunk lakossága, most is szép tanuljélet adja humánus érzületének és jelezhetjük, hogy a gyűjtések igen sikeresen haladnak előre.

A legutóbbi napokban a főispáni irodában a következő adományok folytak be:

Ujvidéki: Weiner és Klauer cég 100 K, Wagner testvérek 500 K, Abadov Szeván 20 K, Márius Milos 25 K, Adesfeld Béla és neje 25 K, Buzás János 10 K, Grosz Viktor 50 K, Várady Lajos 25 K, Kovács S. (Golya) 30 K, Márton Róbert 100 K, Brittt Márton 100 K, Heim Lipót 100 K, Heim Zsigmond 50 K, Szerb Takarékpénztár 100 K, Makszimovics Mladen 10 K, Vavra Lajos és neje 200 K, Gerich István családja 1800 K, Gerich József és Béla 1200 K, Lázits Dusán 3 K, Faith Ferenc 600 K, Klein Zsigmond 100 K, Popper Lipót 100 K, Aschenbrenner Károly 100 K, Ujvidéki izr. hitközség 100 K, Ujvidéki izr. Szentegylet 100 K, Ujvidéki izr. negyület 100 K, Totovics János 100 K, özv. Witz Ferencné 50 K, Sztokjovits Jęta dr. 50 K, Szekeres Bálint 10 K, Georgievits János 25 K, Sztójánovits Julianna 50 K, Kertész Mór 50 K, Rakity Damján 50 K, Szentanyzky Luka 30 K, id. Irsay János 30 K, Brandais Izidor 5 K, Urbán Ignác 100 K, Első Magyar Előlegzési Egylet 600 K, Berlekovits István 25 K, Grosz Hermann 100 K, Königstättler testvérek 600 K, Rózsa Miksáné dr. 50 K, Filipán Péter 5 K, Szerb Szövetkezeti Bank 100 K, Szávin Lyubomir 20 K, Dobrotvor 200 K, Bancsics Tódor 20 K, Sztratimirovics Vladimir 10 K, özv. Nikolics Mihályné 25 K, Gör. kel. szerb hitközség 50 K, Kfr. ügyészség gyűjtése saját kebelében 11 K 90 fillér.

A katonák téli ruházatára: Wagner testvérek 500 kor., Adesfeld Béla és neje 10 kor., Buzás Jánosné 2 kor., Szerb Takarékpénztár 50 kor., Lázits Dusán 2 kor., Aschenbrenner Károlyné 6 kor. 48 fill., Sztokjovits Jęta dr. 20 kor., Georgievits János 15 kor., Sztójánovits Julianna 50 kor., Urbán Ignác 30 kor., Első Ujvidéki Magyar Előlegzési Egylet 100 kor., Rózsa Miksáné dr. 20 kor., Brunner Ede 100 kor., T. E. 10 kor. Dobrotvor 30 kor., Sztratimirovich Vlada 2 kor., Gör. kel. szerb hitközség 50 kor.

A katonák karácsonyi ajándékára: Belohorsky János 20 kor., Teubner János 100 kor.

Pamutot vásároltak: Roth Manoné 14 kor. 55 fill., Lepár Rozsi 7 kor. 04 fill., Heim Zsigmond 15 kor. 34 fill., Klein Zsigmondné 14 kor. 85 fill., Totovics Julka 7 kor. 54 fill., Csávits Berta 33 kor. 75 fill., Stessel Rezsóné 15 kor., Payerle Nándorné 14 kor. 55 fill., Rosenberg Ignácné 150 kor.

Pamut feldolgozására ujjalag vállalkozott: Miroszavlyevics Julka.

## Hötzendorfi Conrad Ferenc vezérezredes.

A Berliner Tageblatt-ban nemrég meglehetősen jellemző jelent meg az osztrák és magyar hadsereg vezérkarának főnökéről.

A semleges államokban s az osztrákokkal és magyarokkal hadilábban álló országokban a'ig ismerik Conrad Ferenc nevét. Pedig annak a férfinak neve ez, aki a hatalmas orosz túlerőnek utját állotta mindaddig, amíg a németek elegendő erővel kezdhették meg támadásukat a keleti harctéren; hötzendorfi Conrad Ferenc a neve annak a férfinak, aki a dunajeci áttörést tervét alkotta és akiben a felség annyira bízott, hogy legkiválóbb hadtesteit közül hármat az ő kezére engedett át.

Életének működése szüntelenül kettős irányú volt: gyakorlati és elméleti.

Ő volt az eső, aki a hegyi hadakozás fontosságát észrevelte és ennek a harcmodornak a gyakorlatát sürgette. Mig a hadgyakorlatokon az utjások egész sorával igyekezett az osztrák és magyar stratégia fogásait gyarapítani és tökéletesíteni, a béke korszakában a hadi elméletnek is új utat tört.

Szóról-szóra igaz, hogy amivé az osztrák és magyar hadsereg mai napig lett, azt hötzendorfi Conrad Ferencnek köszönheti.

Amikor reformjai felült, heves ellenzéssel találkozott, ami azonban nem csüggesztette. Nem túlozunk azzal az állítással, hogy Conrad Ferenc volt mindig az egyetlen ember, aki tisztán látott a jövőbe és szemeltartotta a monarchia határán lészen csoportosuló felbőket. Ő volt az első, aki észrevette, hogy O'aszország csak addig marad Ausztria és Magyarország szövetségese, amig alkalom nem kínálkozik a monarchia megtámadására. Szüntelenül hivatkozott Olaszország ősi ellenséges érzelmeire. A diplomaták azonban nem hallgatták meg és sokszor mulattak a „politizáló tábornok“-on. Pedig Conrad érdeme, hogy a hatalmas olasz haderő hasztalanul igyekszik az osztrák határt áttörni. Neki köszönhető a dél-törli határ megerősítése oly módon, hogy a monarchia legkapzsiabb ellensége nem tud áthatolni az erősségek és a záróművek lánclátán.

Engedményre sohasem volt bírható, határozottan ragaszkodott ahhoz, amit helyesnek tartott, véleménye védelmében gróf Aschenbrennerrel is szembeszállott, akivel 1911 ben konfliktusba jutott. Conrad ekkor lemondott állásáról. Hogy az urak/odó bizalma nem rendült meg iranta élenken bizonyítja vezérkari főnökként történt kinevezése, ami nemsokára megtörtént.

A katoná Conrad igazolta a diplomata Conradot. Pontról pontra bekövetkezett minden, amit Conrad megjósolt. A délnyugati látóhatáron egyre fenyegetőbben torlódtak össze a viharfelhők és az északnyugati horizonton az ugynevezett osztrák és magyar és orosz barátságos viszonyonak borongós égen oly szembeötlen cikázta, hogy a legsúlyosabb vakágban szenvedő diplomatáknak is észre kellett venni.



Megtörtént, aminek meg kellett történnie: a király Conradot visszahívta állásába, mint az egyetlen személyt, akiben a közeledő nehéz időkben nemcsak a felség, hanem a nép és a hadsereg is bízott. És Conrad Ferenccben senki bizalma nem csatlakozott.

A történéstörök és kritikuskok, akik a jövőben a világháború történetét meg fogják írni, helyes világításba fogják állítani Conrad lángelméjét, ha elmondják, minő munkával tartotta vissza a cári seregek óriás túlsúlyát és döntötte halomra a német csapatok segítségével.

A legnehezebb feladatot oldotta meg, mely előtt valaha hadvezér állott. Mily fényesen vezette a védelem harcait! Azt, amit még ezred parancsnok, brigádéros és hadosztályparancsnok korában katonáiban is tisztjeiben kitartó lelkes oktatással ébresztett fel, míg embereinek valószínűleg husávé, végéig lett: a semmitől vissza nem riadó offenzív szellemet, amelyet a seregek erkölcsi erejét a legnehezebb napokban is meg tudja tartani, amely saját akaratát ráerőszakolja az ellenségre: azt mint hadvezér is megmutatta. Hogy már a háború kezdetén mily élenk volt a támadó szellem, arra Dankl seregének lublini offenzívája és a hozzácsatlakozó Auffenbergnek Cholm felé irányuló előnyomulása emlékeztethet. A két lemergi csatában amellyekben 37 osztrák és magyar hadosztály állott 53 orosz hadosztályal szemben, mely energiával folytatta szakadatlan támadásait úgy, hogy a csaknem minden oldalról szorongató offenzíva lendülete annyira meglepte az oroszokat, hogy csaknem összes erőket Galicia felé kellett csoportosítaniok.

Művészi munka volt, ahogy a visszavonulásokot szervezte, ahogy seregét az ellenség támadása alól kellő pillanatban kivonta és újraszervezte úgy, hogy újabb offenzívára állandóan készen állott. Mert az offenzíváról Conrad sohasem mondott le, még a legkritikusabb helyzetekben sem.

Ebből magyarázható az az elhatározása, a melyel 1914. októberében, mikor az „orosz gézhenger” Német-Szilézia és Lengyelország ellen fordult, előrenyomuló seregét visszavonásra nyelte és két hadsereget, egyiket Dankl, a másikat Böhm-Ermölly vezérletével, a német-sziléziai határra rendelte, hogy az alázduló orosz tulerőt viaszatartsák. Ez az elhatározás teljes nagyságában mutatja Conradnak, az embernek és hadvezérnek lángelméjét.

A kárpáti hadjáratban, ebben a hatalmas küzdelemben, szétforgácsolódott az orosz seregek ereje és ekkor Conrad elérkezettnek látta a pillanatot arra, hogy lemérje a döntő csapást, amelyet az oroszok Dunajecnél szenvedtek, döntő volt Ma a németek annak befejezésén fáradoznak, amit ő megkezdett, miáltal Conrad más feladatok teljesítésére vállalkozott.

## Kihallgatás az anyacárnónél és a cárnénál.

Pisani Feri, a Stampa levelezője, lapjában közzétette egy lengyel arisztokrata hölgy levelét, akit Varsó eleste után a cár anyja és a cárné fogadott. A levélből közöljük a következőket:

— Mint a lengyel Vöröskereszt egyik osztályának az elnöknője, Pétervárya mentem. Abban a kis magánpalotában, amelyben a Neyszky Prospekt közelében a cár anyja lakik, rögtön bevezettek a téli kertbe, ahol a cárnő tartózkodott. Egy kis támla nélküli széken ült egy nagy palma tövében. Az etikett minden szabálya ellenére az uralkodónő beléptemkor rögtön felemelkedett és kezét nyújtotta:

— Varsóból jön? — kérdezte. Milyen ott a világ? Hogyan folyt le a németek bevonulása? Hogyan viselkedik a nép? Mesélje el kérem, gyorsan.

Anélkül, hogy eleresztette volna a kezemet, leülített maga mellé egy székre. Elmondtam neki mindent, amit tudtam. Beszéltem arról a rendről, amellyel a város kiürítése végbement, az orosz utóvéd hősiességéről, amellyel az elvonulást fedezte. Mig ezeket elmondtam, láttam, mint remeg a cárnő keze. Itt-ott arcának ideges vonaglása elárlta izgalma. Mikor befejeztem, így szólta Elárlta Feodorovna:

— Óh, mint gyűlölöm ezeket a németeket! Én dán nő vagyok és gyűlölöm őket attól a naptól kezdve, amikor elfoglalták Schleswig-Holsteint. Ötven évig voltam arra kárhoztatva,

hogy az udvarnál álcot hordjak. Oroszország túlságosan megbízott a porosz bevándorlóokban. Elárlasztotta őket kegyeivel és beültette őket a legmagasabb állásokba. De a német megmarad németnek, hiába ársztyák el jótéteményekkel. Az elhunyt Sándor cárnak unosantalán mondtam ezt, de nem hitt nekem. Egyetlenegy férfi volt, aki előrelátta ezt a borzalmas német rajtaütést, az elhunyt angol király, Edvárd, aki lángeszű államférfi volt. És még egyet el kell mondanom önnek. Amikor a háború kitörésekor át kellett utaznom Németországban és Berlinbe érkeztem, a németek ellenséges tüntetést rendeztek különvonatom ellen, miközben odakiáltották nekem: Orosz disznók! Nyomorult egy nép az! (Ezzel szemben a tényállás az, hogy az anyacárnóval szemben a németek a lehető legnagyobb udvariasságot tanusították.)

— Amikor az anyacárnától elbucsztam, — írja az illető lengyel hölgy, — Alexandra cárnéhoz akartam menni. Az etikett megkívánja, hogy mindenki, akit az anyacárné fogadott kihallgatáson, a cárnétól is kérje fogadtatását. Az ilyen kérések azonban rendszeren céltalanok, mert a cárné senkit sem fogad. Mindazonáltal elküldtem ebbeli kérésemet egy palotahölgy utján a cárnénak. Nem telt bele 12 óra, amikor Cárskoje Seloból sürgönyt kaptam azzal a tartalommal, hogy a cárné másnap délelőtt 11 órakor nyári palotájában fogad. A palotában egy kamarás várt. Idős ur volt, aki szüntelenül történeteket mesélt. Csak egy negyed óra telt bele, amíg áthaladtunk a negyven óriási termen. Amikor a legutolsóhoz értünk, a legszebbre, azt mondotta a kamarás:

„Itt ebben a teremben, nyolc nappal a háború kitörése előtt, gyönyörű bál volt, amelyben résztvett a gárda háromszáz legcsinosabb tisztje. Ansztokraciánk virágja. Gyönyörű ünnepség volt!”

— Közben a cárné buidoirjához értünk. Ez az egyszerű szoba kiálló ellentéte volt azoknak a pompás termeknek, amelyeken áthaladtunk. A cárné, aki tudvalevőleg hesszeni hercegnő, állott, amikor beléptem. Orosz betegápolónő ruhában volt, mert abba a kórházba szándékozott menni, amely az ő vezetésével állt és amelyben nap-nap mellett szorgoskodik. A cárné néhány pillanatig mozdulatlan és szótlan volt. Szomorú, titokzatos szemének a tekintete révedező. Végre megszólalt. Franciául, kissé angolos hangulatszóval.

„Varsóból jön? — kérdezte. Varsóból, amely ma a német? Istenem, micsoda háború. Igazi vértenger. Mennyi nyomor és bánat, főleg nekem, akinek mindkét részen vannak kedvesei, akiket szeret és akik nekem drágák!”

— Ez volt minden, ezzel vége volt az audienciának, mely alatt volt alkalmam megfigyelni, hogy a cárné titokzatos szeme tele volt könnyel. A buidoir falát óriási kép takarta, amely Mária Antoinettet ábrázolja, amint a trónörökösöt dédelgeti.

— Az előszobában várt rám a kamarás, hogy visszakísérjen. Amikor ismét áthaladtunk az aranytól ragyogó diszteremben, amelyben nyolc nappal a háború kitörése előtt bál volt és amelyben háromszáz gárdatiszt táncolt, nem tudtam megállani, hogy meg ne kérdezzem:

— Azok az ifjú arisztokraták, akik itt táncoltak, most mind a háborúban vannak?

Az öreg kamarás lehorgasztotta a fejét és halk hangon, visszafojtott sóhajjal azt mondta:

— Voltak a háborúban, méltóságos aszszonyom, voltak. Most már nincsenek ott, mind elesett.

## Tollhegyen.

Más városokban az általános drógaság kérdését sikeresen oldották meg. De ahol ninos megértő publikum, ahol minden a városi és állami protekcionizmustól várnak, ahol hiányzik a szövetkezési és önszervezési eszköz. . . . ott nem lehet eredményes szociálpolitikát folytatni.

Hadikölcsön jegyzése végett immár harmadszor fordult a kormány a nemzethez, hogy előteremtse a háború végső győzelméhez szükséges pénzt. A pénzes emberek most is dicséretesen járnak elől jó példával. Csak a kis töke nem akar megmozdulni. Németországba az egyszerű munkások és napszámok is hadikölcsönbe fektetik az utolsó nélkülözhető pennyt, mert szílaian él bennük a meggyőződés, hogy így kívánja ezt a haza és a saját érdek. Nálunk még mindig széles rétegekben tartja magát a hagyományos kishitűség, a bizalmatlanság és a felvilágosodottság hiánya.

Krónikás.

## HIREK.

**Megdicsért csendőrszárny.** A m. kir. III. számú csendőrküldési parancsnokság az ujvidéki szárny legénységének, mert a folyó évi augusztus hó folyamán előfordult 778 büntetendő cselekményből 735 esetet kiderített, 124 egyént elfogott, illetve elővezetett és 562 egyént feljelentett, — buzdításul arra, hogy jövőben hasonló buzgalommal és tevékenységgel párosul szolgálati működésével a legfelsőbb szolgálat javát továbbra is előmozdítsa, — dicséret elismerését fejezte ki.

**Kitüntetés.** Lütze Ágost főhadnagy az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásáért signum laudis-sal lett kitüntetve. Ujvidéki polgártársunk kitüntetéséhez mi is melegen gratulálunk.

**Tisztelgés a magyar királyi határrendőrségi személyek előtt.** A magyar kir. határrendőrség tisztviselői és legénysége, amennyiben egyenruhában jelennek meg, tényleges szolgálatban álló katonai személyeknek tekintetnek és a tisztelgésre vonatkozólag a haderő többi tagjaira kötelező határozományok a határrendőrökre is érvényesek. A tisztelgést először az eszközi, aki rangban alacsonyabb rendfokozatban áll. Egyenrangú egyéneknél előbb a határrendőr tartozik tisztelgési.

**Beredics Andrásra** rászállott az ég áldása. Beredics András előbb be kell mutatnunk, vagy tán szükségtelen, hisz mindenki jól ismeri a mi derék főkapitánysági hivatalosainkat, ki a legnagyobb előzékenységgel tudja naponként a rendőrségen megjelenő feleket udvariasan utbagigítani. Beredics az északi harctéren kitüntette magát, mint bátor, kitűnő harcos az ezüst érdmet nyerte. És mikor a harctéren megtette kötelességét hazajött; kissé rokkantan foglalta el régi állását. Az Eg megjutalmazta hősiességét és két egészséges fiuval áldotta meg. Olyan vitézek lesznek ezek is, mint az apa, ki a koronaörökösöt kérte föl a keresztapai tisztiségre. László és Mihály a két egészséges fiu és ha a koronaörökös a keresztiséget elfogadja, akkor az egyik Ferenc, a másik József előnevet kapja.

**Gyászjelentés.** A következő gyászjelentést vettük: „Szomorodott szívvel jelentjük minden rokonunk és ismerősünknek azon megrendítő szomorú hírt, hogy szeretett anyánk, nagyanyánk *Krausz Mina* urasszony rövid kinos szenvedés után áldásdús életének 62. évében Rumán f. é. november hó 1-én meghalt. Tetemét f. hó 4-én helyeztük örök nyugalomra az ujvidéki izraelita temetőben. Béke porai felett!

A gyászoló család.

**Halottak napját,** az ujvidéki temetőben lélekelendő ünnepséggel ünnepelték meg. Oda zarándokoltak a lakosság ezrei, hogy a kegyelet adóját leróják. *Fath Ferenc* apátblébános, mintha kitüntetéséhez a diszt az Isten szabad természetében lelve volna fel, mikor szónoki ihlettel emelkedett az Ur színe elé. Tette ezt oly szívbenosséggel, hogy könnyet fakasztott még a legerősebb férfi szeméből is. Magasztos, megható, igazi szép beszéd volt ez. Illett a naphoz. A lealkonyodó nap araszegélyű peremjéből angyalok tekintettek a hősök sírjaira. Mintha hallottak volna a menyei szót: Emléküket ne feledjétek! Ők értetek küzdöttek és a hazáért haltak hősi halált. Az ujvidéki magyar Daloskör testületileg Wachtl Imre elnökkel az élen az egyleti lobogóval kivonult. Katonai küldöttségek kocsikon hozták a sok színből-sebb koszorút, a bajtársak a bajtársaknak így adóztak a kegyelet adójával. Különösen a német sarkert hatotta meg az embert, mert itt láttuk az igazi emberszeretetet. Valláskülönbség nélkül fekszenek egymással a hősök. Keresztény mellett a zsidó.

**Elhalt ismeretlen katonák hullája.** A bécsi közös központi tudósító iroda személyazonossági osztálya az ismeretlen katonák hullák és a hadsereg kíséretében elhalt ismeretlen polgári személyekről készített fényképcsoportokat a hozzávaló személyleírásokkal együtt időközönként megküld a m. kir. belügyminister urnak, ki intézkedik aziránt, hogy ezek az egész országban közzététessenek. Most küldötte meg a m. kir. belügyminister ur e fényképtáblázatok II-ik csoportját a személyleírás magyar és német szövegével együtt azzal, hogy a fényképtáblázatok I. csoportját majd később fogja megküldeni. E II. fényképtáblázatok és a hozzávaló magyar és német szövegű személyleírások a város háza előcsarnokában vannak kifüggesztve és felhívjuk a közönséget, különösen azokat, kik hozzátartozóikról már husszu idő óta nem kaptak hírt, hogy tekintsék meg azokat.

**Halálozás.** Özv. König Gáborné szül. Tagleicht Juliánna nyug. szolgabíró özvegye f. évi november hó 4-én életének 68. évében hosszas szenvedés után elhunyt. A megboldogult földi maradványait f. évi november hó 5-én helyezték örök nyugalomra.

**A dunai hajózási vállalatok előkészületei a balkáni árubehozatalra.** A dunai hajóstársaságok nagy munka előtt állanak most, hogy az alduai közlekedési út hadseregünk győzelmes offenzívája folytán teljesen szabad lett. A hajós társaságok a háború alatt sem állították meg az új hajóképítést, úgy, hogy a nagy konjunktúra nem találja őket készületlenül. A Folyam- és tengerhajózási rt. és a Dunagőzhajózási rt. új petroléum szállítóhajókat építettek. De ezenkívül még másféle hajókkal, főleg sok uszályal szaporították hajóparkjukat. A Baierischer Lloyd is erősen dolgozik a hajóinak szaporításán. A német társaság, amelyet a Deutsche bank finanszíroz, legújában hét hajót rendelt, miáltal hajóinak száma ötvenre emelkedik. Itt említjük meg, hogy a főzsdei magánforgalomban nagy érdeklődés nyilvánul meg a dunai hajóstársaságok részvényei után. Főleg Bécsben, ahol a Dunagőzhajózási Társaság részvényei feltűnő nagy áremelkedést értek el.

**Tűzfajegyek Lugoson.** Lugosról jelentik: A város a kincstári erdők faanyagából a lakosság számára megfelelő mennyiségű tűzfát szerzett, amelyet tűzfajegyek alapján fognak kiosztani. A tűzfajegyeket egyszerre adják ki egész télre és pedig egy szobás és konyhás lakás részére 14 köbméter tűzfát, minden további szobára pedig 6 köbmétert fognak még kiutalványozni. A tűzfajegy maximálisan 32 köbméter fáról szólhat.

**Megindult a hajóforgalom az Aldunán.** Turn-Szeverinből írják: Az Orsova alatti szerb partok megtisztításával és az akna-szedő hajók munkáinak elvégzésével, élénk forgalom indult meg az Aldunán. Az első két napon a MFTR Almos és Tas, továbbá a Bajor Lloyd-társaság egy gőzöse tíz, egyenkint hatvan vagon hordképességű uszályt vontattak le Lom-ba. A Sip-nél és Kladovónál lerakott aknákat haditengerészetünk már eltávolította. Orsován, ahová már több magyar és osztrák gőzös érkezett az Aldunáról, a legközelebbi napokban várják a rendes kereskedelmi forgalom megnyitását. A román kikötőkben, ahol sok osztrák és magyar uszályhajó tartózkodik, a román kereskedők a legnagyobb gyorsasággal rakatják meg ezeket a hajókat. Hasonló élénkség van a bolgár kikötőkben is. A MFTR termes gőzösei gőzkészen állanak a cift-adoi téli kikötőben, a Berettyó gőzös Lom-Palánka és Vidin, a Garam pedig Rutsuk és Giurgiu között teljesít szolgálatot. Turn-Szeverinből hajón már sok élelmiszert szállítottak el Orsovára, amellyel a vasutközlekedés is megnyílik a napokban. A román dunamenti városokba menekült szerb alattvalók tömegesen térnek vissza a sereginktől megszállott területekre. Egy pár nap még és az Aldunán oly nagy forgalom fejlődik ki, aminő a Dunán még sose volt. A monarchiából és Németországból Bulgáriába és onnan Törökországba irányuló forgalom szempontjából elsősorban a lumi, rustuki, vidini, somoviti és szisztovi dunai vasuti átrakodó állomások jöhetnek tekintetbe.

**Lopás.** Özv. Nikolics Klisáné jelenti, hogy ismeretlen tettesek tőle 130 K. készpénzt elloptak. A rendőrség a tettesek nyomában van.



MEGJELENT

gramophon lemezen

PAP ZOLTÁNTÓL

„ÁLDASSÉK  
A KIRÁLY”CIMŰ ÚJ NÉPHIMNUSZ.  
DARABJA 3 KORONA.

Minden lemezhez a szöveget is mellékeljük.

Azonkívül megjelent még számos új felvétel, ugymint: népdal, hazafias dalok, operettek, humoros- és művész-lemezek.

Árjegyzéket ingyen és bérmentve küld a

Gramophon  
Részvénytársaság

BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS-UTCA 8.

A halászatot, ismét megengedték. Az összes érdekelteknek tudomására adom, hogy a halászatot egészen Zemunig újból engedélyezték. Payerle főkapitány.

(Olcsóbb lesz a hal és így lassan a többi élelmiszer ára is majd olcsóbbodik, ha a forgalmi akadályok megszűnnek, mely nemszóára be is következik. Szerkesztő.)

**Mekkora volt a táborigi posta utalványforgalma?** A táborigi posta tudvalegölég óriási munkát végez. Sok százezer levél, ezer még ezer csomag továbbítása képezi a gondját. De nem kevesebb dolga van a pénzesutalványokkal is. Egyik hónapban nem kevesebb, mint 235.121 postautalvány volt a táborigi posta forgalmában, 28,826,062 korona összértékben. Jellemző dolog, hogy az utalványok legnagyobb része a harc-térről jött és csak igen kevés utalványt küldtek belterületről a küzdőterekre.

**Gubacs-termelés.** Felhívom mindazokat, akik gubacs terméssel, szeddéssel avagy kerekdedéssel foglalkoznak, hogy a gubacs forgalombahozatala tárgyában kiadott miniszteri rendeletben

foglalt rendelkezések tudomásul végett haladéktalanul jelentkezzenek és felhívom továbbá mindazokat, akik tölgy és fenyőkéreg, gubacs és tölgyfakivonat birtokában vannak, az ezekért káreltelhető legmagasabb árak megállapítását tartalmazó miniszteri rendeletben foglalt rendelkezések tudomásul vétele végett haladéktalanul jelentkezzenek (Városháza 6. sz. a.) ahol a szükséges felvilágosítások eszközöltenek.

Payerle főkapitány.

**A városi tanács felhívja** a folyó október hó 27-29-én megtartott pótsemlére felhívottakat, hogy régi népfőlkélesi igazolványi lapjukat, azt, melyet az előbbi szemlén kaptak, amennyiben a pótsemlén le nem adták, sürgősen adják be a katonatüszosztálynak (Kossuth Lajos u. 43. régi gimnázium.)

**A tiszthelyettesi állások betöltése.** A legmagasabb altiszt állás, a tiszthelyettesi, immár mindennütt be van töltve. A legtöbb ezredben a létszám teljes és csak néhány csapatsténél vannak fentartott helyek. Illetékes helyről úgy értesülünk, hogy az öreg tüzészmesterekből lett tiszthelyettesek mindennütt igen jól voltak. Ez egyébként előrelátható volt, mert hiszen a tüzészmester is szakaszparancsnoki teendőket végez és mint ilyen is tiszt helyettesít. A kinevezett tiszthelyetteseknek tehát valami különleges új tudnivalókat elsajátítani nem kellett. Derék altiszt karunk fegyverzettségére és önmegbecsülésére mutat, hogy míg egyrésztől a régi bajtársakal szemben a megszokott bajtársiasságot sohasem veszítik szem elől, másfelől rangjukhoz illendően töltik be új állásokat, anélkül azonban, hogy meglepedkezzenek arról, hogy a tiszthelyettes nem tiszt, hanem altiszt.

**Foghányosságok pótlása.** Ismeretes, hogy a hadvezetőség nemcsak a háboruban szerzett foghányosságokat pótolja, hanem azt is megengedte, hogy a bevonulók fogfogyatkozásait is hozzák rendbe. Az utóbbiakra névze színörmértékül az szolgál, hogy e tekintetben csak azok a legénységi egyének hozhatók javaslatba, akik egyébként teljesen egészségesek és csak azért alkalmatlanok harctéri szolgálatra, mert sok foguk hiányzik. Ezek is csak akkor, ha a műfogak elkészítése és használatba vétele után az illető katona teljes harcképessége biztosítva látszik. Ha ez nem volna határozottan biztosra vehető, úgy a fogorvosi ambulatóriumok vezetőinek jogukban áll, hogy a fogpótlás eszközését megtagadják. All ez arra az esetre is, ha az ambulatóriumok vezetőinek szakvéleménye szerint a fogpótlás nem feltétlenül szükséges. Első sorban mindig azokat kell kezelni, akik a harc-térről jöttek vissza és foghányosságukat, vagy a száj egyéb pótlásra szoruló sérüléseit a harctéren szerezték.

**Pályázat alapítványi helyre.** A Dinamit Nobel részvénytársaság több alapítványi helyre hirdet pályázatot. A pályázatokon azok vehetnek részt, akik lövő és robbantó kísérleteknél, vagy lövő-, robbantó- és gyújtószerkezzel való kezelés közben testileg megsérültek, vagy vagonokban károsodás érte őket. Amennyiben a baleset alkalmából az illető katonai személyek életüket veszítették volna, a hátramaradtak is folyamodhatnak. Kérvények december hó 1-éig az illetékes katonai parancsnokságnál nyújthatók be, mely azt a hadügyminisztériumhoz terjesztik fel. A kérvényhez csatolni kell a vagyontalansági bizonyítványt és meg kell említeni, hogy a baleset mikor történt. Különösen hangsúlyozzuk, hogy az ellenség előtt szerzett sebesülések figyelembe nem vétetnek.

**Szeretleladományok.** Ujvidék közönsége a háborus idő tartama alatt mindig bebizonyította, hogy nemesen érez. Ezen érzületének tettkiben is mindenkor bebizonyították adta. Bármi kellett a szerzet, a humanismus zsilipeit megnyitni, ott tetterős munkával, adakozási készséggel hozzájárult Ujvidék közönsége, hogy a megemelt zsilipet át bőséges, áldásos áldozat omoljék. Ime ha egy pillantást vetünk Matkovits Béla főispánunk elismerésreméltó vezetése alatt álló Hadsegélyező bizottságnál befolyt adományokra, vagy a Forster Géza tanácsnok állás irányítása alatt álló ujvidéki Vöröskereszteszteszletnél befolyt adományokra, akkor randevous helye e két egyesület a nemesen gondolkodó és érző ujvidéki közönségnek. Más helyen adjuk a Hadsegélyező Bizottságnál befolyt adományokat, melyek a kárpáti falvak felépítésére és katonáink téli ruhával való ellátására folytak

be, míg itt a Vöröskereszt céljaira befolyt adományokról, hétről-hétre beszámolni fogunk. Tennők ezt egyszerre, de helyszűke miatt a rengetegnagy anyagot egyszerre leadni nem tudjuk.

Kimutatás a vöröskeresztválasztmányának 1914. évi dec. 20-tól beszületett szeretet-adományokról. Schwarz Lipót: 6 kg. alma, 10 kg. dió, 5 liter bor. Schirschinger Vidorné: 2 drb. tejeskalács, 10 pár harisnya. Ligeti Ferenc: 5 kg. kockacukor, doboz teasütemény (a zárdai kórház részére) 1/2 kg. szaloncukor, 1 doboz karácsonyfadisz (a gimnáziumi katonai kórház részére) Zoltán Dr. Szotnicky Dr.: 14 K. készpénz és egy láda narancs. özv. Winkle Károlyné: dió, alma, sütemény és cigareta. Wachtl Imre: 5 kg. alma, 6 kg. dió, 4 doboz cigareta és 9 drb. kelt kalács. Tausch Lajos: 2 üveg bor. Truppel Béla: 20 zeneszerkezet. Steiger Frigyes: 200 drb. cigareta, 4 üveg lipueur, 1 drb. hasmelegítő, 1 pár érmelegítő, 2 drb. hósapka, 5 kg. alma. Schwarz József: 30 üveg bor.

(Folytatjuk.)

Ellopták a 3 drb. értékes brillians gyűrűjét. Feljelentést tett Szlavnicz Brankóné, hogy 3 drb. 1200 K. értékű brilliansgyűrűje eltűnt. A rendőrség az ügyben nyomoz.

Ujvidék a harmadik hadikölcsönre körülbelül nyolc millió koronát jegyeztet. Kiemelendő a Brüll F. F. kendergyár, mely az első és második hadikölcsönre 150 ezer koronát és a mostanira ismét 50 ezer koronát jegyeztet. Közölnök az egyes jegyzéseket is, teljes részletességgel, de a felek egyenesen megtiltják a pénzüntézeteknél, így nincs módunkban neveiket lapunkban is megörökíteni. Hisz ez utóvégre mellékes dolog, a fő az, hogy Ujvidék városa kiveszi részét a hazafias áldozatkésztes kötelességből. Főispánunk lelkesítő, buzdító szövege nem hangzott el meddőn a pusztában. Már ma állíthatjuk, hogy Ujvidék a magyarországi városok között az első sorában lesz.

Ujvidéki Lloydtól kaptuk: Egyleti helyiségeink a t. tagoknak ismét rendelkezésükre állnak és kérjük, hogy azokat sűrűn látogattani sziveskedjenek. Tisztelettel az Ujvidéki Lloyd.

Malac eladás. Az Örmény-utca végén levő városi gazdasági udvarban november hó 14-én (Vasárnap) délelőtt 9 órakor 50—60 dr. fél-éves malac fog nyilvános árverésen eladatni.

Politikai köpenyfordítás. A második haborus esztendő 1915 legalább a politikára gyakorolt átváltozó hatást, mert amint szellemesen megjegyezte öméltségosa Joánovits ujvidéki kormánybiztos, hogy a „negyvennyolcasok” „hatvanhetesek” lettek és „a hatvanhetesek” „negyvennyolcasok.” Elénk derűtséget okozott a kormánybiztos ur kitűnő, szellemes szójátéka, mert, akik 1848-ban születtek azok 67 évesek, míg azok kik 67-ben születtek 48 évesek.

A „Darvin” Fülöp Zsigmond dr. népszerű természettudományi folyóiratának november 1-i száma most jelent meg. A sok érdekes és értékes cikkből kiemeljük a következőket: Fabre: A skorpio születése. György Lajos. A világ ura: a hő. H. Életföltételek nyolc légköri nyomás mellett. Molnár Elek Dr. Az idegrázkódások egyik háborus alakja. Mende Jenő: A levegő mint nyersanyag. stb. A kitűnően szerkesztett folyóirat előfizetési ára fél évre 5 K. Mutatványszámot küld a kiadóhivatal Budapest Andrassy ut 60.

## Nyiltér.\*

Kötelességünk ezennel a nyilvánosság előtt kijelenteni, hogy vállalatunk a már évtizedek óta a legnagyobb elismerésnek örvendő és becsületes munkával kivolt tekintélyében tovább működik.

Boldogult Spirka József urnak, cégünk megalapítójának vezéreszméit tartjuk szemelőtt: mindig csak jól és becsületesen dolgozni.

Ezt továbbra is fenntartani gyeksünk. És senki kontárja bennünket e törekvésünkben, meg nem ingathat.

Maradunk akik voltunk:

## Spirka József

elismert, szakosított és tisztességes műszaki vállalat. Ujvidéken. Szent István-utca 21. szám.

\*E rovatban közölttekr nem vállal felelősséget a szerkesztőség

## Ragyogó szép volt, ha ismét úgy lesz...

Ragyogó szép tavaszi reggelen Valóra vált egy régi sejtelen. Színes volt minden és csupa virág, Ragyogott csillogott az egész világ.

Élni öröm volt, dalolni, vigadni, Ugrálni, vadulni, szép lányt ölelni. De jaj! a véresszárnyu szörny Fogát csattogva közénk vág és öl.

És elhalt az ének, a virág is elhervadt, Szívek szakadtak meg, maradt egy gondolat, Lányok csókos ajka sem kellett már többet, Hideg lett, véres lett a virág... az élet...

S mióta e szörny közénk vágta szárnyát, Nem láttunk egyebet, mint a vérszék árnyát, Halók hőrgésének szomorú danája Besivít a fagyos, néma éjszakába.

A tél is elmulik, vidám lesz majd minden. Tavasz virul ki majd az emberi szívből, Élünk és vigadunk, szép leányt ölelünk És ekkor ismét új életre kelünk . . . . .

S. Szella.

## Bádogos és zománczott főzőedény üzlet áthelyezés.

A már 25 év óta a Kossuth Lajos-utca 21. szám alatt volt bádogos és zománczott főzőedényüzletem — és bádogosműhelyemet, mely eddig a legjobb hírnévnek örvendett,

Kossuth Lajos-utca 10 alá a Fődohánytözsde átellenébe helyeztem át.

Az eddig irántam tanúsított nagybecsű pártfogást kérem részemre továbbra is fönntartani, mert főtörekvésem leendő, kivított bizalmat továbbra is kiérdemelni.

Minden mű-épület bádogos munkát, javításokat, berendezéseket elfogadok. Raktáron tartok a szakmába vágó minden bádogos- és zománczott főzőedényárut.

Kleés bádogos mester.

## „APOLLO“ MOZI!!!! ALEXANDRA

dráma 4 felvonásban.

## LEÁNYREGIMENT

vigjáték 2 felvonásban.

## „TIVOLI“ sétatéri mozgó

Az asszonyok dráma 4 felvonásban.

Az „U. 9.“ hőse dráma 3 felv.

## Tetvek és férges ellen

*Pedikrol*

az egyedül bevált **biztos hatású szer** Katonáknak valóságos jótétemény. — Ára 1 korona tábori csomagolásban. — Kapható mindenütt. Főraktár: Török József Budapest Király-utca 12. és Opera-gyógyszertár. Budapest Andrassy-ut 26.

**Rohírsi**

Tempel

Styria

Donati

Legdusabb, természetes magnézium-glauber-sóforrások.

Főraktár Magyarországon: Hofmann József, Budapest V., Bathory-utca 8.

# Megnyit a tábori csomagposta,

megint lehet katonáinknak lysoformot, lysoformszappant és fodormenta-lysoform-szájvizet küldeni.

Számom levél igazolja nekünk, hogy a lysoform-készítmények igazán nélkülözhetetlenek a fronton, ha tisztaságról vagy fertőtlenítésről van szó. Lysoform-gyártmányaink az egész országban minden drogériában és gyógyszerárban egyforma áron kaphatók. Vásárlásnál vigyázzunk az eredeti csomagolásra és a védjegyre.

100 gr.-os üveg lysoform ára . . . . . K — 90  
Lysoform-szappan darabja . . . . . K 1:20  
Fodormenta-lysoform üvege . . . . . K 1:60

Hogy azonban bárki fáradtság nélkül nagyobb mennyiségben is küldhessen lysoformgyártmányokat tábori postahivatalokhoz, külön 5 kilós csomagolást vezettünk be.

## Aki nekünk 20 K-t beküld

annak szállítunk erős faládikába jól becsomagolva, bérmentve, 10 darab lysoform-szappant, 5 üveg lysoformot, 2 üveg fodormenta-lysoform-szájvizet, 1 körömkéftől továbbá mellékelünk egy érdekes könyvecskét, melyben a fertőtlenítés könnyen érthető módon le van írva és egy „Kolera elleni védekezés” című füzetet. Fenti mennyiség egy személynek 4 hónapra elegendő.

Fontos, hogy a katona címét, kinek a rendelő a csomagot küldeni kívánja, a legnagyobb pontossággal, olvashatóan közöljék velünk a postautalvány hátlapján, ugyszintén kérjük azt is megírni, hogy magyar, német vagy cseh nyelvű használati utasítást mellékeljünk a csomaghoz.

Dr. KELETI és MURÁNYI vegyészeti gyár, UJPESTEN.

**Sokkal célszerűbb**  
 ha a női pongyolát, teljes női  
 gyermekruhát, kötényeket stb.  
 készen vásárolja,  
 mintha a kelmét külön vásárolná.  
 Elég nagy szép választék áll ren-  
 delkezésére

**Alaburics Mária**  
 üzletében.  
 Szücs-utca 30. szám.

**UJVIDÉKI VÁROSI  
 JODOSGYÓGYFÜRDŐ**

alcalicus jodosgyógyforrás.  
 Modernül épült fürdőépületben jód, fangóiszap,  
 mór, halleini sós és tengeri sósfürdők, szénsa-  
 vas fürdők. Külön férfi és női osztállyal felsze-  
 relt hidegvizgyógyintézet

Villamos gyógy módok  
 Modernül berendezett gőzfürdő és kádfürdők.  
 Csusz, köszvény, ischiász, idegbetegségek, minden-  
 féle női bajok, gümös csontbajok, vérhaj ellen.  
 A fürdő télen fűthető szobákkal és folyósókkal  
 van ellátva. — Modern vendégszobák és étterem

!! Téli kurára kiválóan alkalmas!  
 Allandó fürdőorvos; dr. Vilt Vilmos  
 Kimerítő tájékoztatást küld az igazgatóság.  
 Egész éven át nyitva.

**SPIRITOL**  
 A katona kályhája  
 Ég! Főz! Melegít!

Zsebben hordható. — A  
 harctéren nélkülözhetet-  
 len. — Küldjünk azonnal  
 fázó katonáinknak.

Kapható; Minden gyógyszerárban  
 drogériában katonai egyenruházati  
 intézetekben és minden jobb fű-  
 szerüzletben.

Ára darabonként 80 fillér.  
 Hol kapható nem volna, oda szállít

**Spiritolfabrik**  
 WIEN,  
 I. Glückgasse Nr. 2.  
 Vízonteladók kerestetnek.

**Vidékeniakó**  
**urak és hölgyek**  
 kik a helybeli egyénekről jól tájé-  
 kozottak, fáradság nélkül juthat-  
 nak diszkrét és tisztességes

**mellékjövedelemhez.**

Groszwald E., Budapest  
 Futó-utca 38.

**Szép, alighasznált,**  
 uri családtól származó  
**butorok eladó**  
 Duna-utca 24-ik számú házban.

**Eladó**  
 igen jól jövedelmező ház:  
 Zrinyi Ilona-utca 44. szám.  
 Bővebbet: Kossuth L. u. 54. sz. I. em.

**ÉRTESÍTÉS!**

Ezennel van szerencsém a tisztelt közönséget és a kereskedelmi  
 utazó urakat értesíteni, hogy a

**TEVÉHEZ címzett**

régi jóhírnevű újvidéki vendéglő és szálloda vezetését átvettem, ahol a  
 nap bármely szakában és órájában tiszta és szépen berendezett vendégszobák  
 állanak a tisztelt utazó közönség rendelkezésére. — Minden kényelemről gon-  
 doskodom. Mint mindig, úgy itt ezen vendéglőben is kitűnő, jó konyhát  
 tartok. A legjobb italokról gondoskodom. Pontos lelkiismeretes kiszolgálás  
 által a nekem a multban juttatott bizalmat, továbbra is kiérdemelni óhajtom.

Teljeses tisztelettel  
 Szeitz József üzletvezető.

**SÖRCSARNOK**  
**WINKLEUDVAR**

**Kossuth Lajos-utca 37**

**PILSENI ÖSFORRÁS**

kitűnő

barna-maláta-sör

valamint a legkiválóbb

kőbányai világos-sörök

poharankint

**28 fillér**

**állandóan**

friss kimérésben kaphatók.

**WOLF LAJOS**

vendéglős.

Kitűnő barna-malátásör

Legkiválóbb  
 köbányai világos sörök.